

DÉLMAGYARORSZÁG

78. évfolyam. 146. szám
1988. június 20., hétfő

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT
SZEGED VÁROSI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Havi előfizetési díj: 43 forint
Ára: 1.80 forint

A szemeszter vége

Már megint eltelt egy szemeszter; némelyeknek a legelső volt, másoknak meg az utolsó. Vége a dalnak, barátaim.

A felsőoktatásban szokásos képzési idő, intézménytípustól függő módon, három, négy, illetve öt év, „sőt, több”, tehetjük hozzá máris, hisz tények, számok bűvkörében élünk, s meghalni is bizonyítást fogunk: „élt ennyi évet” — hirdeti majd a fölirat a műkö-fején... Akik mint golyók kerültek a felsőoktatásba néhány fényévvvel ezelőtt, s most ki is kerülnek onnét (talán immár nem madárként), nos hát, ők is meghalnak egy kisé. Nem nagyon, csak egy kicsit, de meghalnak. Nem hisszük? Kérdezzünk rá! — *Mig tanulunk, addig élünk* — mondják a tanító- és tanárképzős hallgatók, az egyetemi polgárok, sejtven sejtve, soha többé nem lesznek ennyire, ilyen boldogok, mint iskolásként, ebben a JATE-bérletes, menzajegyes, paradicsomi szegénységben, az ösztöndíjat ki-, a tandíjat meg befizetve.

Pedig hát a hallgatók testi táplálékot igen keveset vesznek magukhoz. No persze, a napi kétezer kalória általában megvan, de az elhízás közvetlen veszedelem nem őket fenyegeti leginkább ebben a szép országban. A befogadott szellemi táplálék mennyisége viszont annál nagyobb, minősége annál tartalmasabb. Tartalmasabb? Hát... Összetevője sokféle, annyi szent; egyoldalú táplálkozásra még csak panaszkodni sem lehet. Szerepelnek, persze, idejétmúlt, barbár fűszerek is az egyvelegben (kezemben egy jegyzetet tartok, lapozgatom, „Sztálin nyelvtudományi írásainak jelentősége” — tűnik elő egy fejezet, nem hiszek a szememnek); ám eléggé friss szellemi termékekből is részélhetnek a hallgatók. Egyik-másik ismeret egy kicsikét így is állott jellegűt, de hát az iskola egy lépéssel mindig a tudomány mögött halad. Pontosabban: követi azt; s még jó, ha követi, ha nem merevedik katonaiáiba!

A felsőoktatás a memória iskolája is, kétségtelemül. De e kiművelt memória hordozója ellen fordul, ha tartalma oly tényanyag, amely ma már legfőbb tudománytörténeti érdekességnek számít — ha számít. Nagy, nagyon nagy szerencsét mondhatnak maguknak a hallgatók, amennyiben nem oly jegyzetből kell tanulniuk, melyek szerzői ki-ha-nem-én módon úgy vélik, eljutottak a tudományosság legtehetőre, ahonnan nincs hova tovább. Mondom, nagy szerencsésük van, mert a tudomány gyors lábú teknő; Achilles, az iskola utol soh'sem érheti — ha csak nem az École Normale Supérieure. A kémia, biológia, fizika, illetve az alkotórészeikből összeállt, olykor még nevesincs új tudományok napról napra új meg új eredményeket produkálnak, megcáfolya akár korábbi önmagukat is. Jelentős fört kaphat hát a hallgatók szerencsésőbbje, ha oly oktatókkal hozza össze jó sorsa, akik a pozitívista méreteket őrít, ám napjainkban könnyen meginogható ismerethalmaz bevésetése helyett inkább és főként az illető tudomány történetének jelent s jövőt befolyásoló tapasztalataira, a fejlődés lehetséges kifutási irányaira hívja föl a figyelmet.

A szerencse, illetve hiánya a történelem előtti időkben még tényező lehetett (sokszor a számításba vehető egyetlen tényező), viszont elég nagy anakronizmus, hogy ma is emberi sorsok állnak vagy bukhhatnak rajta, általa. Kizárólag a szerencsének és nem másnak tudható be például, hogy Szegeden ennyi felsőfokú tanintézet él s virul, évről évre hallgatók ezreivel ismertette meg az értelmiségi lét egynémely vonását. Szerencsétlenség viszont maga a mód, az a szigorú egyöntetűség, ahogyan azt olykor teszi. Tanárookra nagy szükség van, égető szükség, de talán el tudnánk képzelni egy olyanszerű képzési formát is, melynek végeredménye nem föltétlenül tanári diploma lenne, hanem valamilyen másfajta. Hogy mást ne mondjak, jónevű nyugati oktatási központban az írás egyetemi tantárgy; tizenöt-husz verssel, három-négyet novellával diplomát — Masters of Fine Arts — lehet szerezni. Kíváncsi vagyok, irodalmunk mennyivel tartana ma előrébb, ha a fiatal költők, írók szabályszerű képzés keretében tanulhatnák ki a mesterséget, nem pedig megtűrt akárikként, amatőr módon, a tanulás és a szabadidő rovására, mint például a tavaly itt, Szegeden végzett, lapunkban publikáló Medgyesi Gabriella, Darvasi László, Podmaniczky Szilárd és mások is.

Az sem lenne megvetendő, ha a felsőoktatás folyamata nem lenne ilyen gyorstalpaló jellegűen feszített, helyenként s olykor pedig nem ütné föl fejét a leplezetlen drill. Öröndetes volna továbbá, ha a hallgatók nem kényszerülnének a kollégium-könyvtár-egyetem háromszögébe négy-öt esztendőn keresztül; ha végérvényesen eltűnne a katalógus tán elfogadható, ám a kis pluszok és nagy mínuszok osztogatásakor gyermekes szokása; ha nem a részvétel lenne fontos, de az eredmény... Ma még a részvétel fontosabb. Talán a kibontakozó reformolyamat — ha szárnyát nem szegik — elviszi ezt is, meghoz mást is, oktatásügyön kívül és belül. Nem mondják majd a hallgatók: ameddig tanulunk, csak addig élünk.

Ma még ezt mondják. A szemeszterek pedig telnek, egyre telnek.

Farkas Csaba

Szent Istvánnak van egy tere...

Szívroituszavarok?

Írjam? Hiszen ez természetes, mivel a tér csak nevében Szent Istváné, a munkamegosztás ősi törvénye a kereskedelemnek adta. A hétköznapi minősítés ilyen fogalmat diktál: piac. Hát lássuk, Nagy László pillanatképei mellé mit „fényképez” a toll egy olyan átlagos napon, mint 1988. június 17-e péntek.

A szűk útkereszteződésben tanulóvezető, troli, végre jó fuvarra lelt kiskereskedő vitatja a KRESZ szabályait, amikor lejegyezhetem: a piac (értsd: hagyományos, zöldség, gyümölcs, meg ami még kell...) szinte üres, a pavilonok gazdái meg épp azon igyekeznek, hogy pontosan zárjon a deszka.

„Máris vége a műszaknak?” — akadékoskodom kérdéssel Rovó Béláné-nál, aki — mint kiderül — 1976 óta kínálja itt a „vitamin”.

„Tudja, a Marx térhez képest kis piac a mienk. Hétköznapi délből már felesleges nyitva tartani” — kapom a választ, majd azt is megtudom, hogy a szomszédos „bolhapiac” lendített ugyan a forgalmon, csak hát nem eleget. S tény az is — a kereskedő veszi észre leg hamarabb, hogy soványabb a családok pénztárcája, hiszen itt kezdődik a spórolás.

Követve a jó tanácsot, én is összehasonlító nyelvészke-

Hogy is kezdjem? Másoljam ki talán a Szeged útikönyv rövidke ismertetőjét, miszerint: „...A Víz után 1950-ig itt volt a búzapiac, azóta kisebb vegyes piac van a helyén. A tér jellegzetes építménye az 55 méter magas viztorony (Zielinski Szilárd, 1904) 1000 köbméter víz befogadására alkalmas.” Vagy ámuldozzak azon, mennyi minden fér itt meg békés egymás mellett élésben a házak földszintjein? Hogy háztartási és vegyi árut éppúgy kínálnak, mint húst a hentes, autókalkatrést a kiskereskedő, nagy gondolkodók műveit a Kossuth Kiadó, jó tanácsot, meleget a Dégáz, fejreválót a kalapszalom.

désbe kezdek. Megpróbálom bemagolni, hogyan is mondják őt nyelven: külföldieknek jó, sokkal olcsóbb, mint az állami, és olyan jó cuccok is vannak, de valakinek biztos fáj, pedig inkább az az kellene törődni, hogy ki-kapják a sok pofátlan nepert, aki hajnalban kizsigerele a lengveleket, aztán meg rávágja a maga hasznát, és pofátlanul röhög a csóró szemébe, szóval, inkább maga is ezt írja meg, mert a külföldiek klassz gyerekek, hogy azt a ...

Sajnos, a mondat végét már nem sikerült kihallgatni, mivel egy szürös tekintetű ismeretlen pillanatok alatt lekáderozott, s mikor megtudta, hogy a Délmagyarországi hétfői számába készül a riport, oly heves fújtatásba kezdett, hogy majdnem el-tüntem két frissen kipakolt vegetahegy mögött.

„Hát persze, megint ezzel foglalkoznak, csak azt nem

tudom, miért kell bántani ezeket a szerencsétleneket, mikor ez a bolt mindenkinék jó, sokkal olcsóbb, mint az állami, és olyan jó cuccok is vannak, de valakinek biztos fáj, pedig inkább az az kellene törődni, hogy ki-kapják a sok pofátlan nepert, aki hajnalban kizsigerele a lengveleket, aztán meg rávágja a maga hasznát, és pofátlanul röhög a csóró szemébe, szóval, inkább maga is ezt írja meg, mert a külföldiek klassz gyerekek, hogy azt a ...

Aki pedig elvégezte dolgát, követi az ősi magyar szokást — áldomást iszik a medve (Hi-Fi-torony, Adidas-trikó, autó-csomagtartó stb...) bőrére. S hogy hol? Hát valóban rám foghatnák, most jöttem a hathúszas gyorsal, ha nem tudnám, itt minden út a Búzába vezet. És sajnos, mindenki útja, tesszem hozzá gyorsan a „kocsimagazda” nevében, hiszen ő, ahogy jó vendéglátóhoz il-

lik, nem a gondokkal kezd. Pécsi Alajos inkább arról beszél, jogos büszkeséggel, hogy a jó konyha, a nagy választék, és persze a szolid árak miatt, a város másik végéből is jön ide vendég. Ó meg arra ügyel, hogy tudja tartani a színvonalat.

Pár gondolatlat / később, azért kiderül az is, igencsak markos legényeket kellett szerződtetni pincérként e szent cél érdekében, ugyanis, a „kedves vendég” nap, mint nap igyekszik meglőgni a fizetés elől, a mellékhelyiség barbárok gyakorlótere, s azt is jól meg kell válogatni, kinek vihető szebb pohár, mert a fogyó eszköz minősítést itt sokan nagyon is komolyan vesznek. „Es ez nemcsak cigánykérdés” — teszi hozzá — „külföldiek, lumpen magyarok, közös erővel „dolgoznak”, s még nagyobb lenne a baj, ha úgy kétszáz ismerőst nem tanácsolnánk el már az ajtóban. Hiába, ez egy ilyen világ...” — tárja szét kezét.

Ilyen világ? De milyen? — tünődöm már a Szent Mihály utcában, amikor megint kiségit a hasonlat — szív ez kérem, a város egyik szíve. Meszesedéssel, ritmuszavarokkal, néha infarktusgyanúval, de él napról napra Szeged — a mi testünkben. Mert miénk itt a tér, magyarázza a sláger is egy kitárt ablak mögül...

Bátyi Zoltán

